

אמרות טהורות

מב"ק מרן אדמו"ר שליט"א

פנימי

בלק

תשפ"ה • גליון קס"ז

יו"ל ע"י

מכון בארות יצחק זוטשקא

בנשיאות כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

לתרומות והנצחות ולקבלת הגליון במייל:

biz1441441@gmail.com

בשיתוף:

לחיוזק קנין אישי בתורה

03-800-9090

a038009090@gmail.com

לשיעורי כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א ועדכוני חצר הקודש

מערכת זוטשקא: **072-3181866**

עמודי התווך

לעילוי נשמת הרה"ח ר' משה יעקב ב"ר שלום אליעזר ראטער ז"ל	הרה"ג ר' יעקב יהושע ענגלנדער שליט"א	הרה"ג ר' חיים בעק שליט"א
---	--	---------------------------------------

שותף נאמן

לע"נ מרת אביבה ב"ר אליעזר מרדכי ע"ה גלב"ע כ"א אלול תשפ"ד	הר"ר החפץ בעילום שמו הי"ו	הר"ר אברהם ישעי' זולדאן הי"ו
---	--	---

פרשת בלק

ליל שבת קודש תשפ"ד

שבת יא"צ כ"ק מרן רבינו הנחל יצחק זי"ע

ושלום וזכר לנכדיו התאומים, בנים לבנו הרב שמעון יחיאל מיכל שליט"א

וכן אמר אביו הרה"ק הרבי ר' מיכל מזלאטשוב זי"ע ברמז מאז"ל (תנא דבי אליהו רבא כ"ה) "חייב אדם לומר מתי יגיעו מעשי למעשה אבותי", היינו כמו שהם חידשו כל אחד עבודה מחודשת בבחינה אחרת זה בחסד וזה בגבורה וזה בתפארת, כן נחדש חדשות באור התורה והעבודה והיינו "תעשה ולא מן העשוי" עכדה"ק.

ובזה י"ל שבלעם ביקש לקלל את ישראל שיסמכו על ראש צורים שלהם על האבות והאמהות ולא יוסיפו מעצמם כלום, רק יחשבו שכיון שהראשית שלהם משובחת וטובה אין להם מה לחוש ועי"ז יוכל לשלוט בהם ח"ו, כי אע"פ שהראשית היא טובה צריך לראות שגם האחרית יהי' טובה וצ"ל "תעשה ולא מן העשוי" כבר, וצריך לקיים "צור ילדך תשי" ודייקא אז "ותשכח א-ל מחוללך".

אך לבסוף אמר "מי מנה עפר יעקב וגו' ותהי אחריתי כמוהו" ופרש"י ממדרש תנחומא "אין חשבון במצות שהם מקיימין בעפר", ובבעל הטורים כתב "עפר בגימט' ערל"ה בחול"ל רמז למה שנותנין הערלה בחול", ונראה הרמז בזה שאע"פ שמכניסין התינוק כבריתו של אברהם אבינו ע"ה ומזכירין צור מחצבתו בקודש של שורש נשמתו, אבל טומנים הערלה בחול להזכיר

"כי מראש צורים אראנו וגו'", פרש"י "אני מסתכל בראשיתם ובתחילת שרשיהם ואני רואה אותם מיוסדים וחזקים כצורים וגבעות הללו ע"י אבות ואמהות", רז"ל אמרו שמתוך ברכתיו של אותו רשע אתה רואה מה הי' בדעתו לקללן אלא שהפכו השי"ת לברכה ויש לבאר מה נרמז כאן שהי' בדעתו לרעה, עד שנהפך לטובה.

ונראה עפ"י מה שאמר זקה"ק הרבי ר' מרדכי מקרעמניץ זי"ע לפרש הפסוק (דברים ל"ב י"ח) "צור ילדך תשי ותשכח א-ל מחוללך", "צור" הוא ע"ד (ישעיהו נ"א א') "הביטו אל צור חוצבתם" וע"ד "מראש צורים אראנו" נמצא דאבות נקראים צורים, ונודע מפי ספרים וסופרים שצריך האדם המשכיל שלא לסמוך על חזקה דאבהתא הגם שיש לו אבות צדיקים שבדור, וצריך בעצמו לזכך נפשו בכל מיני זיכוך האפשרי ואז יבוא להאיר באור האמת והצדק, ונודע כי בלשון הש"ס "אשתכח" פירושו מציאה ע"ד "נפק דק ואשכח", וזהו ביאור הפסוק "צור ילדך תשי" פירוש האב שהולידך במעשים טובים ראוי לך לשכח ואז "ותשכח וגו'" כלומר תמצא את השי"ת, וז"ש (תהילים מ"ב י"א-י"ב) "שכחי עמך ובית אביך" ואז "ויתאו המלך יופיך" עדה"ק.

שמות האבות בגימט' בלעם וזהו "ותהי אחריתי כמוהו" עכ"ל, והיינו שלא די לסמוך על הראשית שלנו "כי מראש צורים אראנו" אלא שבכל ימי חיינו עד זיבולא בתרייתא צריך לזכור את אבות העולם כדי שלא ניבוש ולא נכלם מאבותינו, ובלעם ידע ששורשו רע ומשוקץ שהרי הוא ה' היפכו הגמור של אברהם אבינו עין רעה ונפש רחבה ורוח גבוהה אבל ביקש שלכל הפחות הניצוץ שלו יתלבן ויטהר.

ובש"ס (חולין ד':) מבואר דחמורו של רבי פנחס בן יאיר לא היה אוכל אלא מן המעושר, ובתוס' שם הביא מהמדרש שהיתה "מחמרא אנפשה" והי' בזה תיקון לנפש רחבה של בלעם, ורבי פנחס בן יאיר שהי' עוסק בפדיון שבויים הי' מסתמא עוסק בפדיון הנפשות המגולגלות, וכשהלך עם חמורו הנ"ל ובקשו רבינו הקדוש שיבוא לסעוד אצלו, והסביר לו רבי פנחס בן יאיר שמה שאינו נוהג ליהנות משל אחרים הוא לפי שחושש ממי שהוא רע עין וכמ"ש (משלי כ"ג ו') "אל תלחם את לחם רע עין", ולכן מרבינו הקדוש הסכים לאכול אלא שמן השמים סובכו שימצא שם פירות לבנות ומחמת זה נמנע להנות גם שם, ויתכן שכיון שהיתה עבודתו לפדות ולתקן את הניצוץ של בלעם שהי' בחמורו, ועיקר קלקולו בנפש רחבה שמתאוה לנכסי אחרים לכן הי' מונע עצמו לגמרי מליהנות מנכסי אחרים, וכאשר ראה את הפרדות הלכנות שהם מין חמור מזיק נזכר שעליו לתקן את חמורו שיש בו ניצוץ של בלעם שלא יזיק יותר ולכן נמנע מליהנות גם אז משל רבי.

וי"ל שזה נרמז בפיט "צמאה לך נפשי" "הבדיל ניני תם חוקים להורותם

שאע"פ שהשורש של הנשמה קדוש וטהור, מ"מ יש להזהר מן החומר שהאדם קרוץ ממנו והמידות הרעות הנצמחים מזה ויסוד העפר עלול להשכיח ממנו קדושת נשמתו, וכאשר ראה זאת בלעם אמר "ותהי אחריתי כמוהו" שנוכח שלא רק הראשית שלהם היא טובה, אלא מכיון שאין סומכין על זה ממילא גם האחרית שלהם היא טובה מאד שמתקנים כל המידות החומריות, וביקש "ותהי אחריתי כמוהו" שאע"פ שהראשית שלו רעה ובזויה מ"מ הלואי שיוכל לתקן את האחרית שלו, וכמו שהביא האוה"ח הק' בשם המקובלים שנפשו של בלעם נתגלגלה בחמורו של רבי פנחס בן יאיר ועי"ז הי' לו תיקון באחריתו.

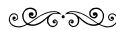
וזקה"ק בספה"ק נחל יצחק כתב עה"פ "לא הביא און ביעקב ולא ראה עמל בישראל", שאי אפשר לבוא בטענות על הפחותים מישראל אותם שהם בבחינת יעקב, כי הסיבה שלא יצאו מן הפחיתות שלהם היא לפי ש"לא ראה עמל בישראל", שאותם שהם בבחינת ישראל שצריכים להשפיע לישראל אין עמלים מספיק להעמידם על דרך התורה והעבודה ואין האשם במקבלים אלא במשפיעים, והנה כן הי' דרכו של כ"ק אאזמו"ר זי"ע להאשים את עצמו וללמד זכות על ישראל, ולא סמך על צור מחצבתו אלא הי' מספר מה שאביו הרה"ק מוהר"א זי"ע הי' מעורר אותו, שאע"פ שלכאור' הוא לומד ומתפלל כראוי אבל כאשר נביט את צור ממנו חוצבנו הרי תעטה פנינו בושה וכלימה.

ובבעל הטורים כתב עה"פ "תמות נפשי מות ישרים ותהי אחריתי כמוהו", "ישרים בגימט' אבות העולם" ס"ת של

מעפר ואפר ומצד החומר הרע עלול להמשך אחר יסוד העפר, וכשיזכור זאת יחי' כל ימיו בתשובה ו"נסוגים אם אכן ומדרכם שובו טרם ישכבו בית מועד לכל חי" ועי"ז יתקן כל הראוי לתיקון בחיים חיותו מתוך שמחה ונחת.

ויחי רצון שזכות אבותינו יגן בעדנו להוושע בכל מילי דמיטב ונזכור שלא לסמוך על חזקה דאבהתא אלא לעמול בעצמנו לזכך את מידותינו, ונזכה להגאל בגאולה השלימה במהרה בימינו.

וכו", שמכיון שאנו מזרע יעקב הרי אנו חקוקים מצור יעקב, ויש לנו מצד שורש נשמתינו הטבע להמשך אחר עשיית רצון השי"ת "אשר יעשה אותם האדם וחי", אמנם "מי זה יצטדק" שיחשוב שאפשר לסמוך על זכות אבות שיהי' גם הוא צדיק "נמשל לאבק דק", "אמת כי לא יצדק לפניך כל חי" כי א"א לסמוך כלל על חזקה דאבהתא, לכן עלינו לזכור "בלב יצר חשוב כדמות חמת עכשוי ואיככה ישוב הבשר החי", ולכן טומנים הערלה בעפר כדי להזכירנו שגם החשוב ביותר אינו יותר

סעודה ג' תשפ"ד

שבת יא"צ כ"ק מרן רבינו הנחל יצחק זי"ע

ובפרשתן כתוב "לא הביט און ביעקב ולא ראה עמל בישראל ד' אלוקיו עמו ותרועת מלך בו" והוא מן הפסוקים שאומרים במוסף לראש השנה, וכתב רש"י ז"ל "כשהן עוברין על דבריו אינו מדקדק אחריהם להתבונן באוניות שלהם", "ד' אלוקיו עמו" אפילו ממרים ומכעיסין לפניו אינו זז מתוכן, "ותרועת מלך בו" לשון חיבה ורעות וכו' וכן תרגם אונקלוס "ושכינת מלכהון ביניהון".

אכן זקה"ק זי"ע בנחל יצחק מפרש שאפילו מכעיסין וממרים לפניו אינו זז מתוכן, פירוש שאפילו בשעת החטא גופא החטא עצמו חושב על השי"ת ונאנח על ריחוקו מעם השי"ת, וזהו "ד' אלוקיו עמו ותרועת מלך בו" שהלב היהודי מלא שברון לב על

כ"ק אאזמו"ר זי"ע הי' אומר שמפרשה זו אפשר לקבל חיזוק נפלא באמונה ובטחון, כי בה נתגלה שהשי"ת שומר את עמו ישראל באופן מופלא בין אם אנו יודעים מזה ובין אם אין אנו יודעים מזה, "כי אהבך ד' אלוקיך" ואין הוא רוצה לשמוע דברי בלע על בניו היקרים ומהפך עבורם את הקללה לברכה, וממילא עלינו להיות סמוכים ובטוחים בהשי"ת שלא יטשנו לנצח.

ואיתא מהרה"ק ר"פ מקוריץ זי"ע ששבעה עשר בתמוז מכון כנגד יום ראש השנה, שביום שנשתברו הלוחות בעוה"ר וירדה שכחה לעולם מאידך טמון בו רפואה למכה ומסוגל לכתוב קמיע לזכרון והוא מכון כנגד יום הזכרון.

ואמר זקה"ק זי"ע שבזה שברא השי"ת את פי האתון בערב שבת בין השמשות רואין מזה שיש בזה חשיבות גדולה לתועלת ישראל וביאר בקדשו בכמה אופנים, ובדרך אחד ביאר שהטענה שטענה אתונו של בלעם "מה עשיתי לך כי הכיתני זה שלש רגלים" אע"פ שדברה כלפי עצמה, מכל מקום היו דברי' מכוונים כלפי ישראל כמ"ש רז"ל (במדבר רבא כ' י"ד) "אתה מבקש לעקור אומה החוגגת שלש רגלים", וממילא נרמזה בדברי' זקה גדולה כנגד שונאי ישראל שבדור ההוא ובכל הדורות "מה עשיתי לך כי הכיתני זה שלש רגלים", מה רעה עשו להם ישראל שנעשה להם לחם חוקם להדוף ולהכות ולקלל את בני ישראל, והרי ישראל ממשיכים את כל ההשפעות הטובות לעולם וכל קיום הבריאה הוא רק בזכותן של ישראל וא"כ הי' להם לייקר ולהכנע מפני בני ישראל ומדוע הם עושים תמיד ההיפך.

והנה עם בני ישראל וביחוד יושבי ארץ הקודש נתונים בצער גדול מחמת הרדיפות העצומות של שונאי ישראל, וכבר עברו עלינו שלש רגלים מאז שמחת תורה ועדיין לא עלתה ארוכה למכתם, והרשעים הללו כבר שפכו דם ישראל כמים המוגרים וע"ז עולה הזעקה "מה עשיתי לך כי הכיתני זה שלש רגלים", והגם ששונאים אלו הם כגרון ביד החוצב וכמ"ש (ישעיהו י' ה') "אשור שבט אפי" אבל השי"ת רוצה שנתחנן מלפניו על עמו, ואף אם נגזרו יסורים רח"ל הרי הם הוסיפו לייסר כהנה וכהנה ובודאי עתידים ליתן את הדין וכמ"ש (יואל ד' כ"א) "ונקיתי דמם לא נקיתי".

ובפרשתן כתובים יסודות האמונה בביאת המשיח וכמ"ש "דרך כוכב

מה שאינו ממליך ראוי את השי"ת, וכמו שאמר פעם המלאך מיכאל להמליץ טוב על ישראל שהמצות שאיש ישראל עושה הם מצות שלמות, כי הוא עושה אותם בשמחה ובלב שלם וכאשר הוא עושה ברית מילה לבנו וכדו' הוא עורך סעודה לכבוד המצוה, אבל אם הוא נכשל בעבירה ח"ו הוא מצטער ונאנח על זה ומעולם לא עשה יהודי סעודה לכבוד עבירה שעשה, ובטענה זו נצח המלאך מיכאל את טענות המקטרגים.

ובאור החיים הקדוש כתב שכלל כאן ב' בחינות יעקב וישראל שהם ההמון עם והצדיקים, "ד' אלוקיו עמו" קאי על הצדיקים שעושים מאהבה לזה אמר ה' שהוא שם החסד לומר שאין עבודת הצדיק לצד פחד הדין אלא עובד מאהבה, ודקדק לומר "אלוקיו" שלא תחשוב שאם ה' ייסרהו ישוב אחור לזה אמר "ד' אלוקיו" שהגם שייסרהו על משמרת אהבתו יעמוד, והיינו ע"ד שכתב בחובת הלבבות שאמר אחד מן החסידים, "אלוקי הרעבתני ועירום עזבתני ובמחשכי הלילה הושבתני ובעוזך וגדלך נשבעתי אם תשרפני באש לא אוסיף כי אם אהבה אותך ושמחה בך", וכנגד כת ההמון הנקראים יעקב אמר "ותרועת מלך בו" שהוא ירא לצד המשפט והדין אבל גם הוא עושה רצון השי"ת.

והנה כ"ק זקה"ק זי"ע עברו עליו יסורים הרבה במשך ימי חייו והוא הוסיף אהבה על אהבה, אכן צדיקים כאלו אע"פ שכלפי עצמו הוא מקבל הכל באהבה אבל כלפי בני ישראל הם טוענים ותובעים שייטב ד' עמהם בטוב הנראה והנגלה, כי לאו כל מוחא סביל דא וההמון עם אינם יכולים לקבל יסורים ורק מתוך חסדים יתקרבו אל השי"ת.

שפכו את הדם הזה ועינינו לא ראו כפר לעמך ישראל וגו', וי"ל דיש לפשפש בענין הזהירות בשמירת העינים שהוא אחד מעיקרי העבודה בחודשי תמוז ואב וזהו "ועינינו לא ראו כפר וגו'", וכמו"כ עלינו לפשפש במעשינו ולקבל על עצמינו להתחזק בגדרי קדושה וטהרה למנוע משחית מעלינו ומעל כל ישראל.

ובשחרית של שבת אומרים "טובים מאורות שברא אלוהינו וכו'" וכ"ק אאזמו"ר זי"ע אמר שמרמז על הצדיקים המאירים לארץ ולדריים עלי', והמה אותם שנחנו בכח ובגבורה להיות מושלים בקרב תבל וכמ"ש (מועד קטן ט"ז:) "מי מושל בי צדיק", וי"ל דגם מה שאומרים "המתגאה על חיות הקודש וכו'" קאי על הצדיקים שהשי"ת מתגאה על אותם צדיקים שעובדים את השי"ת בחיות דקדושה, "ונהדר בכבוד על המרכבה" על הצדיקים שעושים עצמן מרכבה לשכינה בכל רגע וכמו שהי' דרכו בקודש של אאזמו"ר זי"ע, "זכות ומישור לפני כסאו" צדיקים אלו יכולים לעמוד לפני כסא הכבוד ולעורר זכות על בני ישראל, "חסד ורחמים מלא כבודו" והם טוענים לפניו שכאשר ישפיע על עמו חסדים טובים וירחם עליהם אז יתגדל כבודו.

ויחי רצון שממקומו בשמי מרומים יעורר עלינו רחמים ומי שאמר לעולמו די יאמר לצרותינו, ובמהרה יוושעו ציון וירושלים והימים הבאים יתהפכו עלינו לששון ולשמחה ולמועדים טובים, ונזכה לביאת משיח צדקינו ברחמים במהרה בימינו אמן.

מיעקב וקם שבט מִישראל וגו', וברמב"ם מבואר שהאמונה בביאת המשיח המפורשת בתורה היא בפרשת בלק, ונאמרו הדברים הללו ע"י בלעם הרשע אולי כדי שנדע שאפילו אומות העולם שונאי ישראל חרדים מיום זה ויודעים שבוא יבוא אותו יום נשגב וגדול, וכ"ש שעם בני ישראל אע"פ שכבר עברו עלינו אלפי שנה בגלות חלילה לנו מלהרפות באמונה ולצפות לביאת המשיח, ואע"פ שבלעם אמר "אראנו ולא עתה אשורנו ולא קרוב" זה הי' בדור המדבר, אבל היום לאחר מה שעבר על עם בני ישראל הרי קרוב הדבר מאוד ועלינו להתחזק מאוד בציפי' לגאולה השלימה.

והנה בפרשתן נתגלתה עומק חיבתן של ישראל אצל הקב"ה, אולם בלעם הרשע כאשר ראה שאין בידו לקללן אמר שכל זמן שד' אלוהיו עמו אין אפשרות ליגע בהם, ואז אמר "לכך איעצך וגו'" וכתב רש"י ומה היא העצה אלוהיהן של אלו שונא זימה הוא וע"ז נאמר "ולא יראה בך ערות דבר ושב מאחוריך", ובפרט בעת מלחמה כאשר השי"ת מתהלך בקרב המחנה להצילך ולתת אויבך לפניך.

ופנחס שקנא קנאת ד' צבאות הוא זה שכפר על בני ישראל והמתיק את הדינים מעליהם, וכ"ק אאזמו"ר זי"ע שהי' מקנא קנאת ד' ומסר נפשו להרבות קדושה וצניעות בתוך עם ישראל הוא עומד וממתיק את הדינים ומכפר על בני ישראל.

והנה כתיב שכאשר נהרג נפש מישראל ולא נודע מי הכהו צריכים הקרובים אל החל לפשפש במעשיהם, ולהעיד "ידינו לא